Prológ

Pekelný oheň

Horné Uhorsko, 1404

Upália ma. Vedela to s ťaživou istotou. „Tíško, upokoj sa, slniečko," hladkala po vlasoch svoju šesťmesačnú dcéru. Nebola si však celkom istá, či tie slová nepatria zároveň aj jej samej.

V drevenej chalupe na čistine uprostred lesa plápolal oheň a osvetľoval aj zohrieval staručký príbytok. Zariadenie bolo veľmi skromné. Jediná miestnosť slúžila ako kuchyňa i spálňa. Oproti vchodu stáli police so všakovakými fľaštičkami, sušenými bylinkami a ošúchanými nádobami. Napravo od dverí stálo chatrné lôžko, o ktoré sa matka delila so svojím dieťatkom. Na náprotivnej strane bol kozub, nad ním visel kotlík a uprostred miestnosti trónil okrúhly stôl s troma nohami.

Z diaľky sa približovala kakofónia hlasov, z horiacich fakieľ stúpal dym. Najmenej dvadsať ľudí náhlivo kráčalo hore čistinou. Dariou prebehlo poznanie neodvratnosti osudu. Nebála sa o seba, smrť totiž brala ako prirodzené vyvrcholenie života. Viac ju zraňovala predstava, že môžu ublížiť jej dcére. Nevinnému, čistému dieťaťu! Prečo by Zaira mala pykať za cudzie hriechy? Aj ona si predsa zaslúži raz spoznať pocit slobody pri východe slnka, vôňu jarných kvetov, silu prírody, lásku milovaného muža…

Daria sa hnevala sama na seba, že nepredvídala sled udalostí a nepočúvla Dorisine rady. Teraz už bolo na útek neskoro. Radšej sa im postaví zoči-voči. Nič zlé nevykonala a útekom by iba potvrdila chýry, ktoré o nej kolujú. Bude čeliť osudu so vztýčenou hlavou, s hrdosťou, ktorú zdedila po svojich nebojácnych predkoch. Bola presvedčená, že by na ňu boli pyšní. Pri tej myšlienke jej vystúpili slzy do očí, ale premohla sa. Musí byť silná, nemôže dať najavo slabosť. Neurobí hanbu predkom tým, že prejaví strach. Na to si ich príliš vážila a ďakovala im za vnútornú silu, ktorú teraz tak veľmi potrebovala. Potichu sa pomodlila. Nie za svoju dušu, ale za život svojej dcéry.

Dieťa prestalo plakať a to upokojilo aj ju. Približovali sa. Nebude trvať dlho, kým vyjdú z lesa a ocitnú sa pred chalupou. Posledný́krát sa rozhliadla dookola. Tu vyrástla, spoznala krásy života a tu sa naplní aj jej osud. Zrakom prebehla po nespočetných fľaštičkách a usmiala sa pri spomienke, s akou láskou ich spolu s matkou napĺňali odvarmi a tinktúrami, ktoré samy pripravovali z liečivých bylín. Dúfala, že aj Zaira spozná ich moc a tajomstvá rodinných receptov.

Už zreteľne rozoznala slová, ktoré k nej doliehali z úst blížiacej sa masy. Vyzrela cez okno, skupina rozhnevaných dedinčanov sa blížila vyzbrojená fakľami, vidlami a kosákmi. Niektorí muži niesli na pleciach noše s drevom. Bolo jej jasné, čo bude nasledovať, a premohla ju ozajstná hrôza. Roztriasla sa na celom tele. Takto to nemalo skončiť, nie! Pozrela na spiacu Zairu, priskočila k nej a zobrala ju do náručia.

Rýchlo s ňou vybehla von a utekala k húštine na okraji lesa, niekoľko desiatok metrov odtiaľ. Odhrnula husté krovie, pričom jej konáriky na predlaktí zanechali tenké krvavé stopy. Za nimi sa roztvoril malý úkryt. Pritisla tvár

k dcérkinmu telíčku, hladkala ju a šepkala slová na rozlúčku. Rozplakala sa. Srdce jej krvácalo, keď jej narýchlo dávala bozk na čelo. Potom položila dieťa na chladnú zem. Siahla si rukou na krk a pretiahla si cez hlavu šnúru s príveskom v tvare polmesiaca. Položila ju na Zairino telíčko a rukou urobila nad dievčatkom znak kríža. Vstala, posledný raz sa zadívala na dcéru a vrátila sa pred chalupu.

Vedela, že sa ocitla pred koncom svojej životnej púte. Z dymu horiacich fakieľ sa rozkašľala.

„Tam je!" vykríkol ktosi.

Hlasy sa zmenili na zmes pokrikov a neutíchajúceho revu. Dav spomalil, akoby všetkých prekvapilo, že žena, na ktorú poľujú, stojí pred nimi. Ľudia zastali a hľadeli na ňu ako na zjavenie.

Hrdo zdvihla hlavu. „Čo odo mňa chcete? Prečo ste sem prišli?" opýtala sa nebojácne.

„Lebo si bosorka!" kričali na ňu dedinčania. V niektorých hlasoch zaznieval strach. Počuli mnoho o výčinoch čarodejníc, obávali sa prekliatia.

„A čo tak zrazu! Rýchlo ste zabudli, koľkým som zachránila život!" povedala trpko. Pozrela na nízkeho, zavalitého muža na kraji zhromaždenia. „Nepomohla som ti, Viktor, keď ťa trápil žalúdok? A čo ty, Jaško? Kto pomohol tvojej žene pri pôrode?" Oslovení muži sklopili oči. „Len si spomeňte, ako ste prosíkali, keď niekomu z vašich blízkych sedela smrť na jazyku! Modlikali ste, nariekali, sľubovali modré z neba, len aby som pomohla! A žiadala som od vás niekedy za to niečo? Nikdy! A teraz tu stojíte s kosami a chcete ma vyhnať!"

„Dosť!" zvolal zrazu niekto uprostred davu. Ľudia sa ako na povel rozostúpili a odhalili muža v čiernom habite a s fakľou v ruke. „Stačilo!"

Keď ho Daria videla, pohŕdavo sa zasmiala. „Ctihodný otec Lothar! Rada vás vidím!“ Sama sa čudovala, ako znie jej hlas, lebo vnútro sa jej neovládateľne chvelo. Neprekvapilo ju však, že tohto človeka vidí uprostred prostoduchých dedinčanov. Vedela, že nepotrvá dlho, kým na ňu zaútočí z dôvodu vlastnej zbabelosti. Bol nebezpečný, pod maskou zbožného kňaza sa skrýval zákerný, naničhodný človek. Dobre vedela, že na stoličný súd priviedol podplatených svedkov, aby vypovedali proti nej a označili ju cajchom bosorky.

„Je načase, aby sa náš kraj očistil od tvojej skazenej duše! Dlho sme znášali tvoju prítomnosť, ale čaša trpezlivosti pretiekla. Z moci svätej cirkvi nedopustím, aby si naďalej ovládala týchto úbohých kresťanov a zneužívala ich dobrotu!“

„Kto koho využíva?!“ ohradila sa prudko. „Povedzte, kam sa podeli peniaze, ktoré ste vyzbierali na opravu kostola? A kam sa stratila kováčova dcéra?“

Dariina posledná otázka vyvolala v dave šum. Každý vedel, že Marica chodievala k otcovi Lotharovi na výklad Biblie. Jedného dňa však náhle zmizla a nik o nej nepočul už dva mesiace.

„Ako sa opovažuješ? Za svoje podlé obvinenia sa budeš škvariť v pekle, čarodejnica! Postavte hranicu!“ zahrmel na chlapov.

Muži poslúchli jeho výzvu. Do zeme zatĺkli hrubý kôl a okolo neho porozkladali brvná, ktoré priniesli na pleciach. Kým stavali hranicu, Daria si šúchala ramená a modlila sa, aby Zaira nezaplakala.

Lothar k nej podišiel a zdrapil ju za ruku. „Poď, nečistá! Tvoja smrť nech je výstrahou pre všetky spupné bosorky v tomto kraji! Nikto sa nebude priečiť Božej vôli!“

Pozrela sa mu do očí a videla v nich víťazstvo. Uškrnul

sa. Naplo ju na vracanie. Sotil ju k hranici a prikázal, aby ju priviazali ku kolu. Urobili to muži, ktorých nepoznala. Nebránila sa. Hlavne, že Zaira je v bezpečí… Nebála sa, čo sa s ňou neskôr stane. Dorisa sa o ňu postará, sľúbila jej to. Daria tušila, že skôr alebo neskôr jej Lothar pod nejakou zámienkou vezme život. S Dorisou vymysleli plán, ako zachrániť aspoň Zairu. Keď sa Dariin osud naplní, zájde k úkrytu a ujme sa malej.

Povraz, ktorým mala pripútané ruky, sa jej zadrel do kože. Ale jediné, čo vnímala, bol Lotharov pohľad.

„Preklínam ťa, ty darebák! Nech ťa postihne večný nepokoj!"

„Počujete ju?" zvrieskol kňaz. „Chce ma pobosorovať! Je to jasný dôkaz o jej vine!"

Pristúpil k hranici a zasyčal, aby to počula len ona: „Ľutujem ťa, Daria, ale musíš zomrieť. Predstavuješ pre mňa priveľké nebezpečenstvo." Svetlo z fakle dodávalo jeho očiam diabolský nádych. „A kam si podela tvoju dcéru?" Neodpovedala. Uškrnul sa. „Spí v chalupe, však? Povedz jej zbohom!"

Odstúpil a priložil fakľu k spodnému brvnu. Okamžite vzplanulo a oheň sa lenivo začal šíriť ďalej. Zopár žien zhíklo a odvrátilo tvár od strašného divadla.

„Podpáľte dom!" zakričal Lothar.

„Nie!" zvýskla Daria a snažila sa dostať z pevného zovretia povrazov. Myseľ jej zastrela vidina blížiaceho sa konca, no zachovala si aspoň toľko rozvahy, aby svojím správaním rozbesnený dav presvedčila, že dcéra je v chalupe. Radšej nech si myslia, že zhorela, akoby mala po matkinom skone skončiť v nejakom špinavom sirotinci a vyrastať s biľagom potomka upálenej čarodejnice.

„Počujete? Podpáľte ho! Po bosorke tu nesmie zostať ani stopy!" vykrikoval kňaz. Keď videl, že žiaden z mužov

sa k tomu nemá, vytrhol fakľu prvému skraja a sám ju hodil na strechu chalupy.

„Nie, prestaňte! Zastavte ho, prosím! Vari nevidíte, že vás nahuckal na smrteľný hriech?! Je to luhár a vrah! Zahaste oheň!“ kričala Daria, ale praskot plameňov jej slová takmer prehlušil. Páliace jazyky jej olizovali nohy a horúčava zaslepovala zrak. Ostrá pálivá bolesť ju pripravovala o zmysly. Dym jej vnikal do pľúc a zadúšal ju. Kašľala, kričala, ale ľudia odvracali tváre.

Oheň zachvátil celú strechu, netrvalo dlho a prepadla sa.

Lothar spamäti odriekal úryvky z Biblie a dav mlčal, ohromený strašným divadlom.

Posledné slovo, ktoré Daria vyriekla pred svojou ukrutnou smrťou, bolo meno jej milovanej dcéry…

* * *

Plamene ohlodávali už len zvyšky chalupy, keď sa z lesa vynoril pustovník a vyjavene hľadel na obraz, ktorý sa mu naskytol. Čudoval sa, prečo nepribehli ľudia z dediny a nezačali oheň hasiť. Keď zbadal dohasínajúcu hranicu, došlo mu, čo sa tu odohralo, a zamrazilo ho. Chcel sa otočiť a odísť z tohto prekliateho miesta, ale zazdalo sa mu, že počuje detský plač.

Pre istotu vykročil k spálenisku, kde kedysi boli dvere do chalupy, teraz tam ležali už iba kúsky obhoreného dreva. Medzi tmavými popolavými troskami, našťastie, nevidel ľudské telá. Opustil spálenisko a opäť začul ten zvuk. Pokrútil hlavou, mal pocit, že plač prichádza z krík ov. Podišiel bližšie, kľakol si na kolená a rukou opatrne rozhrnul haluze. Zháčil sa. Na zemi ticho mrnkalo dieťa! Vybral ho z krovia a nežne sa mu prihováral. Dieťa stíchlo a zvedavo si ho obzeralo. Zatrepotalo rúčkami a našpúlilo ústočká.

Pustovník s najdúchom zamieril do lesa. Obzrel sa na hranicu, stislo mu srdce, tá upálená žena bola istotne matka ukrytého dieťaťa.

Postará sa oňho. Podľa všetkého zachránil dieťa čarodejnice. Vedel o polorozpadnutej chyži asi dve hodiny chôdze odtiaľ.

Nakoniec mu trvalo čosi vyše troch hodín, kým došiel s dieťaťom v náručí k domcu. Predral sa strmým chodníkom obrasteným trávou a kríkmi až k vchodu a zastal. Chýbajúce dvere ponúkali pohľad do štvorcovej miestnosti. Dlážka bola zarastená burinou, hmýril sa v nej hmyz a zapáchali zvieracie výkaly. Vedľa bola ešte jedna maličká kutica. Zdala sa čistejšia, aj keď tmavšia. V izbičke ležal slamený matrac, zaiste príbytok kadejakej hávede. Nechcel, aby dieťatku čokoľvek ublížilo, hoci najväčšmi mu ublížili ľudia, čo mu upálili matku. Zachvátila ho neha. Sadol si na chladnú zem a pomalými pohybmi najdúcha vyzliekol. Dieťa sa rozplakalo. „Ach, ty si dievčatko!“ zvolal prekvapene pustovník. „Ako sa asi voláš?“ usmial sa na malú. Vtom niečo dunivo spadlo na zem. Vzácny polmesiac zavesený na obyčajnej šnúrke. Ukryl ho do vrecka.

„Budem ťa volať Lenora. A sľubujem, že ťa ochránim pred každou zlobou.“ Zasmial sa. „Máme podobné osudy. Obaja sme odsúdení na pomoc iných. Ty však na rozdiel odo mňa ani netušíš, do akého pekla si sa dostala. Nedopustím, aby ti ktokoľvek ublížil. Prisahám, ako že ma volajú Pútnik…“

PRVÁ ČASŤ

Prvá kapitola

Rozlúčka so životom

September 1423

Keby mal nebohý vojvoda Lékavický možnosť vidieť to množstvo smútiacich, potešilo by ho to. Ako pána si ho cenili vazali aj poddaní. Jeho príbuzní ho poznali ako štedrého a láskavého muža, ochotného položiť život za panovníka, krajinu a posvätné ideály. Sám kráľ Žigmund ho považoval za múdreho radcu a odvážneho rytiera. Nepriatelia Uhorska v ňom zas videli skúseného veliteľa a obávaného protivníka.

Mikuláš z Lékavíc umrel v päťdesiatich troch rokoch na horúčku, ktorej pôvod ostával záhadou. Nebolo síce ničím nezvyčajným, že táto pliaga zachvátila bezbranného človeka, lenže vojvoda prekypoval zdravím a silou. Panstvom Lékavických aj priľahlými dedinami sa ticho šírili dohady o náhlom skone lénneho pána, no chýry sa vynárali pri takmer každej tragickej udalosti v niektorej zo šľachtických rodín.

Vojvodovo telo bolo vystavené v Kaplnke sv. Alžbety, ktorá bola súčasťou hradu. Nachádzala sa v juhozápadnom nároží a svojou osou smerovala na východ. Nad vchodom mala do kameňa vytesaný nápis *Benedictus locus*, čiže *Miesto požehnané*. Kaplnka bola vysoká a horizontálne rozdelená na dve podlažia. Horná časť bola

vyhradená pre šľachtu a urodzených hostí, v dolnej sa zdržiavali vojaci a služobníctvo. Na západnej stene visela pozlátená drapéria ako pozadie hlavného oltára. Od neho viedla k východu ulička rámovaná drevenými lavicami.

Vojvoda, odetý v prepychovom odeve, spočíval pred oltárom v dubovej rakve, okovanej zlatom a striebrom. Na poslednú cestu ho starostlivo obliekli. Na spodnú ľanovú košeľu mu navliekli bielu vrchnú, ktorá bola kratšia a zdobená. Zakrýval ju tmavozelený dolomán s dlhými úzkymi rukávmi, od pása nadol sa rozširoval. Oblečenie dopĺňal plášť – mentieka bez rukávov, so širokým golierom – podšitý kožušinou. Vpredu na prsiach bol prichytený drahocennými sponami a reťazami. Na nohách mal natiahnuté priliehavé nohavice a obuté črievice siahajúce po členky. Hlavu mu pokrývala krátka plstená čiapka. Ruky mal prekrížené, držal v nich malý, drahokamami vykladaný kríž.

Adrian si utrel z líca zablúdenú slzu a poobzeral sa po prítomných v kaplnke. Mali sklonené hlavy a počúvali zádušnú omšu nitrianskeho biskupa Hynka. Lothar, miestny duchovný, stál obďaleč. Vojvoda bol vážený človek, a preto aj jeho odchod na druhý svet musel mať úroveň. Otec Lothar pokorne prepustil svoje miesto biskupovi, aby vyprevadil lénneho pána na jeho poslednej ceste.

Adrian nepočúval biskupove slová. Smútok za otcom mu zastrel dušu. Aj jeho súrodenci boli zlomení žiaľom. Kristián s manželkou Annou sedeli po jeho pravici a Elena po jeho ľavom boku. Ich matka sedela na kraji pri uličke a dôstojne znášala súcitné pohľady nielen obyvateľov Lékavického hradu a priľahlých dedín, ale aj pánov susedného Sokolova a Zárečia.

„Toľko ľudí sa prišlo rozlúčiť..." zašepkala Elena. „Vôbec ich nepoznám."

„Neskôr ti ich predstavím," odvetil Adrian stíšeným hlasom. Ani on však nepoznal každého, nielen pre rozľahlosť Dvora, ako nazývali majetky Lékavických, ale aj pre skutočnosť, že všetci traja ako potomkovia aristokratov vyrastali mimo domova. Najstaršieho Kristiána si vzal pod ochranné krídla knieža Tranický, jeden z kráľovských komorníkov, zdržujúci sa prevažne na Budínskom hrade, Adrian dospel v muža u poľského grófa Kaliszského, príbuzného z otcovej strany, a Elena odišla na výchovu do klariského kláštora v Blatnom Potoku. Vrátila sa len pred niekoľkými dňami.

Biskup Hynko sa chcel predviesť v čo najlepšom svetle, omša bola dlhá a plná trýznivých slov. Trúchliaci len ťažko potláčali zívanie a nervózne sa mrvili.

Napokon zazneli posledné slová a nastal čas uložiť vojvodu do rodinnej hrobky. Kristián s Lotharovou pomocou zavrel truhlu a niekoľko mužov ju nadvihlo a odniesli do krypty.

Elena si oprela hlavu o bratovo plece a tíško vzdychla. Adrian ju pohladil.

Keď bolo po všetkom a trúchliaci v kaplnke čakali, kým rodina Lékavických vyjde von ako prvá, od vchodu sa rozľahol krik.

„Prekliaty podliak...! Vzal si ho diabol! Diabol ho vzal k sebe do pekla!" Akýsi žobrák s dlhými strapatými vlasmi opretý o pokrivenú bakuľu prstom pichal do vzduchu. Zo špinavej tváre sa nedalo uhádnuť, koľko má asi rokov. Oblečenie, čo mal na sebe, držalo pokope len Božou vôľou. „Dorisine slová sa naplnili! Nik ho nezachránil! Budete sa zodpovedať...!"

„Okamžite ho odtiaľto vyveďte!" nariadila rázne vojvodkyňa. Niekoľko členov hradnej stráže priskočilo k neznámemu pomätencovi a ťahali ho preč.

Vzpieral sa, dokonca začal niečo vykrikovať v akomsi neznámom jazyku. Vojaci na okamih zdreveneli, rýchlo sa však spamätali a odvliekli ho preč.

„Taká ohavnosť," zasyčala Mariela a napravila si smútočný čepiec. „Neúcta voči môjmu nebohému manželovi aj k nám, pozostalým!"

„Vojaci sa už o toho naničhodníka postarajú, milosťpani," tíšil ju otec Lothar. „Dostane, čo si zaslúži. Neznepokojujte sa."

„Ďakujem, otče. Ale ak sa nemýlim, bolo vašou povinnosťou zabezpečiť dôstojný priebeh obradu," neodpustila si štipľavú poznámku.

Kňaz sa zamračil. „Prijmite moje ospravedlnenie, no poznáte toho šialeného chlapa..."

„Nie, nepoznám," prerušila ho. „Ja sa totiž, na rozdiel od iných, nestýkam s ľuďmi podobného charakteru."

Lothar sa zamračil, ale múdrejšie bolo držať jazyk za zubami a nepriečiť sa hradnej panej.

„Poďme," nariadil potichu príbuzným Kristián a vyšiel z kaplnky. Pred kostolom čakali koče, niektoré prepychové, iné menej. Pozornosť priťahoval predovšetkým bohato zdobený povoz ťahaný šiestimi plnokrvníkmi. Bol čierny ako noc, po krajoch sa tiahli zlaté ornamenty a na dverách sa skvel erb význačného rodu – na modrom podklade vynikal doľava obrátený strieborný lev a okolo štítu bol ovinutý červený drak.

Jeho majiteľ sa vzápätí zjavil pri Lékavických a nenápadne zakašľal.

„Pán gróf," vydýchla Mariela prekvapene. Podľa etikety ho síce nemala osloviť prvá, no veľmoži si ju vážili nielen ako manželku ich priateľa, ale aj ako múdru a rozhodnú ženu, takže jej prepáčili oveľa viac než iným šľachtičným.

„Ruky bozkávam, milostivá pani," pozdravil smútočný

hosť. „Prepáčte, že som prišiel neskoro, ale po ceste som musel vybaviť zopár neodkladných záležitostí."

Kráľovský notár, gróf Andreas de Richental, vzbudzoval úctu i strach. Vyše meter osemdesiat vysoký, zavalitej postavy a s ostrou bradou vyvolával v ľuďoch rešpekt. „Vojvodovo úmrtie je hlbokou ranou pre celé kráľovstvo. Bol skutočne odvážnym rytierom a jeho pomoc pri zveľaďovaní a ochrane koruny je nepopierateľná."

Mariela skromne prikývla a čipkovanou vreckovkou si utrela slzu v kútiku oka.

„Ceníme si vašu prítomnosť, pán gróf," povedal Kristián.

„To je najmenej, čo som mohol urobiť. Váš nebohý otec bol mojím priateľom, vždy som si ho veľmi vážil. Keby kráľ nebol zaneprázdnený, som si istý, že by sa s ním prišiel rozlúčiť osobne."

„Je mi ľúto, že ste sa stali svedkom toho potupného výstupu," riekla Mariela.

„Kto bol ten starec? Jeho slová nehovorili o jasnom ume."

„Neviem, nemám potuchy, čo ho viedlo k takým ohavným nádavkam a hnevu."

„Povesť pána vojvodu neohrozia nijaké útoky," chlácholil Marielu notár.

„Otec zakaždým vravel, že česť a vernosť sú dve najdôležitejšie zásady, ktoré dal Boh šľachticom do vienka," prehovoril Adrian. „Môžem vás ubezpečiť, že budeme pokračovať v jeho odkaze."

„To rád počujem. Kráľa vaše odhodlanie nasledovať otcov príklad určite poteší." Gróf sa na chvíľu odmlčal, pohrúžený do spomienok na nebohého vojvodu. Potom povedal: „Prišiel som sem aj z moci svojho úradu."

„Sme vám k službám," uistil ho Kristián.

„Vlastne vám chcem odovzdať prepotrebné dokumen-

ty. Ako notár jeho veličenstva vám prinášam listiny, potvrdzujúce váš nárok na pozostalosť po vojvodovi."

„Takéto záležitosti nebudeme predsa preberať na verejnosti," spamätala sa Mariela a pokynula grófovi, aby nasadol do koča. „Budeme radi, keď nás poctíte svojou prítomnosťou na hrade. Dám vám pripraviť najlepšie komnaty. Nestáva sa často, že môžeme privítať takú významnú návštevu."

Nebola to pravda a de Richental to vedel. Napriek tomu mu dobre padlo počuť zaliečavé slová. Blahosklonne privolil.

* * *

Gréta zadychčane kráčala pomedzi vysoké stromy. Utrela si z čela kropaje potu, ale nepomohlo to. Musela zastať a na chvíľu si oddýchnuť. Už to nebolo ďaleko, ale mala svoje roky, ich ťarchu pocítila zakaždým, keď sa rozhodla zájsť za priateľmi. V batôžku prehodenom cez plece niesla jedlo. Vedela, že ho nemajú nazvyš. Počasie z predošlých dní sa, našťastie, umúdrilo. Bála sa totiž, že by musela ísť po vlhkej a klzkej zemi.

Služobníctvo sa na pohrebe hradného pána nezúčastnilo. Všetci usilovne pripravovali komnaty a pohostenie na kar pre hostí, ktorí prišli zďaleka a rozhodli sa pobudnúť nejaký čas na Dvore. Gréta využila chaos a nenápadne sa vytratila. Nebude preč dlho, vráti sa skôr, než si niekto všimne jej neprítomnosť.

Cieľ svojej cesty mala na dohľad. Stará chalupa stála na miernej vyvýšenine. Viedol k nej rokmi vyšliapaný chodník.

Hlasno zabúchala na dvere, ale bez odpovede. Potlačila ich a vošla dnu. Uprostred miestnosti sedel na stoličke starý muž, hlava mu spočívala na ruke natiahnutej

na stole. Gréta sa usmiala. Ticho k nemu podišla a zľahka ho poklepala po pleci. Prebudil sa, takmer vyskočil, no keď ju zbadal, upokojil sa.

„Nerada ťa budím."

„To je v poriadku." Vstal a objal ju. „Posaď sa."

„Prepáč, že som neprišla skôr, ale vojvodkyňa nás zahrnula toľkou prácou, že nik zo služobníctva nevedel, kde mu hlava stojí."

„To nič. Som rád, že si si našla čas." Smutne pokýval hlavou. „Vojvodovou smrťou utrpel tento kraj veľkú stratu."

„Hej. Našťastie zanechal dvoch zdravých, silných synov. Aspoň sa nemusíme obávať o osud panstva."

„Myslíš, že mladý Kristián bude dôstojným nástupcom?" opýtal sa starec trochu pochybovačne.

Pokrčila plecami. „Neprináleží mi súdiť panské záležitosti. Pre mňa je najdôležitejšie mať kam hlavu skloniť a dožiť čas, čo mi zostáva."

„Nehovor tak," zahriakol ju nežne. „Som si istý, že Pán Boh ti dopraje ešte veľa-preveľa rokov."

Usmiala sa, no vzápätí zvážnela. „Ale ak chceš odpoveď na tvoju otázku... Len medzi nami... Myslím, že mladý pán Adrian by mohol Lékaviciam priniesť viac úžitku."

„Ak, samozrejme, jeho matka pustí opraty z ruky," povedal starec zamyslene.

„Pochybujem, že by sa jej synovia vzpriečili a opovážili ju poslať preč z domu. Na to má príliš veľkú moc. A kde je Lenora?" nadhodila Gréta. „Zase sa niekde túla?"

„Veď ju poznáš," ožil starec. „Nik ju neudrží medzi štyrmi stenami. Na to je príliš slobodomyseľná. Ale som rád, že je to tak."

„Mám tu niečo, čo vás oboch poteší," usmiala sa Gréta a podala mu batôžtek. Vytiahol z neho peceň chleba, čerstvý ovčí syr, zeleninu…